

Nr 1207

av herr Sjöholm m. fl.

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 10 med förslag till skattebrottslag, m. m.

Den skärpning av samhällets attityd mot skattefusk och skatteflykt som föreliggande proposition markerar är att hälsa med tillfredsställelse. Det är snarast så att åtgärderna sättes in alltför sent. Det är ett oeffterättligt förhållande att årligen ett belopp som beräknats överstiga fyra miljarder kronor undanhålles från beskattning, och det är en tvingande nödvändighet från samhällets sida att med all kraft söka verka för att var och en debiteras den skatt som är den enligt lag och förordning korrekta.

Vi vänder oss emot den i vissa kretsar allmänt spridda uppfattningen att skattefusk och skatteflykt skulle kunna motiveras och t. o. m. ursäktas med hänvisning till det hårda skattetrycket och den kraftiga progressiviteten. Den särskilda skattemoral som blivit ett begrepp i debatter i dessa ämnen medger självfallet inga undantag från vad eljest gäller i fråga om moraliska och samhällliga förpliktelser. En i och för sig högeligen önskvärd lindring av skattetrycket skulle f. ö. till en del kunna åstadkommas om samhället kunde komma till rätta med de missförhållanden som nu råder inom beskattningsväsendet och som vållar samhället betydande förluster. Den nu föreslagna skärpningen i reaktionssystemet kan i bästa fall medverka till en dylik sanering.

Vi finner sålunda att förslaget till skattebrottslag bör antagas av riksdagen. Endast på någon punkt, som vi återkommer till, finns anledning till erinran.

Den nya metod som i propositionen föreslås med skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift finner vi likaså vara värd stöd. Metoden innebär en avbyråkratisering och en avlastning från domstolarna av relativt bagatellartade mål i skatteärenden. Systematiken betyder vidare en önskvärd och starkare markerad gränsdragning mellan samhällets reaktion på å ena sidan allvarligare brott mot skattelagarna och å andra sidan enklare förseelser och rent slarv.

Vi finner det angeläget understryka att en skärpning av det samhällliga reaktionssystemet i fråga om skattebrott ställer ökade krav på samhällets skyldighet att förbättra möjligheterna för de skattskyldiga att rätt fullgöra sina fiskala plikter. Häri ingår förenklade deklarationsblan-

ketter (i avvaktan på införandet av definitiv källskatt), bättre information och en väsentlig upprustning kvalitativt av deklarationsgranskningen i första instans. Det är givetvis ett oeftergivligt krav att denna granskning skall eliminera felaktigheter i deklarationsmaterialet lika väl till den skattskyldiges fördel som till hans nackdel. Erfarenheten visar dess värre att så i betydande utsträckning icke sker. Vi välkomnar att ett system med tjänstemannataxering numera synes ha vunnit regeringens gillande, sedan motioner därom för flera år sedan från folkpartihåll avslagits av riksdagen.

Vi anser sålunda att rättssäkerheten inom beskattningsväsendet måste förbättras. Denna förbättring måste vara tvåsidig. Skattefusk och skatteflykt måste bekämpas på det mera effektiva sätt som förslaget till skattebrottslag ställer i utsikt, och riskerna för övergrepp och rättsstridigt beteende från myndigheternas sida mot enskilda måste i all möjlig utsträckning elimineras. Det sistnämnda ger anledning till en särskild reflexion.

I likhet med några remissinstanser, bl. a. kammarrätten, vars yttrande måste anses vara tungt vägande, känner vi viss oro inför genomförandet av det administrativa förfarandet med skattetillägg m. m., innan den nödvändiga upprustningen av de administrativa resurserna kommit till stånd eller ens ställts i utsikt. Det är en ofrånkomlig konsekvens att tillräckligt antal och tillräckligt kvalificerade tjänster här inrättas för en strikt och korrekt tillämpning av de nya bestämmelserna med så betydande räckvidd in på den enskildes personliga levnadsområde. Vi tillstyrker förslaget om införandet av skatte- och avgiftstillägg jämte förseningsavgift med det absoluta förbehållet, att förutsättningar skapas för en grundlig, omsorgsfull och med tillfredsställande rättssäkerhetsgarantier omgärdad handläggning av dessa ärenden.

På en punkt kräver vi en ändring i förslaget till skattebrottslag. Det gäller övergångsbestämmelserna. Det är en grundläggande rättsprincip i vårt land att icke tillämpa äldre lag på gärning som i och med ny lagstiftning blivit straffri. Med den av departementschefen föreslagna utformningen av övergångsbestämmelserna skulle denna rättsgrundsats genombrytas i ett fall. Grov oaktsamhet med deklarationsuppgift är enligt gällande skattestrafflag belagd med straff. Enligt förslaget till skattebrottslag blir så icke förhållandet i annat fall än när gärningen rör belopp som skall anses vara betydande.

Med åberopande av vad vi ovan anfört hemställer vi

att riksdagen med antagande i övrigt av propositionen med förslag till skattebrottslag, m. m. måtte besluta dels att i övergångsbestämmelserna infogas förbehåll av innebörd att tillämpning av skattestrafflagen icke skall ske i fall då gärning enligt skattebrottslagen är fri från straff, dels att åt vederbörande utskott

uppdraga att utforma lagtext, som tillgodoser detta syfte.

Stockholm den 9 februari 1971

STEN SJÖHOLM (fp)

HANS PETERSSON (fp)

i Röstånga

NILS HÖRBERG (fp)

BILLY OLSSON (fp)

i Kil

GUNNAR HYL TANDER (fp)

GABRIEL ROMANUS (fp)

RUNE RYDÉN (fp)